

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **L. K.**, zastoupeného advokátkou Mgr. Monikou Zatloukalovou, Veleslavínova 7, Olomouc, proti žalovanému: **Ministerstvo dopravy**, nábřeží Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 8. 2016, čj. 33/2016-190-TAXI/3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 2. 2020, čj. 8 A 181/2016 - 48,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 2. 2020, čj. 8 A 181/2016 - 48, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí Ministerstva dopravy ze dne 2. 8. 2016, čj. 33/2016-190-TAXI/3, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** nahradit žalobci náklady řízení o žalobě a o kasační stížnosti ve výši 19 200 Kč do rukou jeho zástupkyně Mgr. Moniky Zatloukalové, advokátky, ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V této věci se řeší otázka, zda žalobce (stěžovatel) spáchal přestupky podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě.

[2] Stěžovatel provozoval taxislužbu na území hlavního města Prahy. V červnu 2015 přepravil cestující z křižovatky ulic Karlova a Liliová do klubu Duplex na Václavském náměstí. Taxametr zaznamenal cenu přepravy ve výši 51 Kč (tak to stálo na později vytištěném dokladu o zaplacení), ale stěžovatel po cestujících požadoval částku 500 Kč. Tu cestující zaplatili a požádali o doklad o zaplacení. Stěžovatel jim namísto výstupu z tiskárny taxametru vydal jen nevyplněný daňový doklad. Po ukončení přepravy si stěžovatel vytiskl doklad o zaplacení z taxametru a odjel.

[3] Jelikož cestujícími byli zaměstnanci Magistrátu hlavního města Prahy, kteří prováděli kontrolní jízdu, zastavila stěžovatele bezprostředně po přepravě městská policie hlavního města Prahy a kontrolní pracovník magistrátu mu předložil pověření ke kontrole. Magistrát dospěl po kontrole k závěru, že stěžovatel řádně neobsluhoval taxametr a nezajistil zaznamenání skutečného průběhu přepravy, neboť po cestujících požadoval vyšší částku, než vypočetl taxametr. Dopustil se tak přestupku podle § 35 odst. 2 písm. r) zákona o silniční dopravě. Stěžovatel navíc nevydal doklad o zaplacení jízdného pořízený jako výstup z tiskárny taxametru, a tak se dopustil přestupku podle § 35 odst. 2 písm. t) zákona o silniční dopravě. Za tyto přestupky mu magistrát uložil pokutu ve výši 100 000 Kč. Ministerstvo dopravy částečně vyhovělo stěžovateli odvolání a pokutu snížilo na 80 000 Kč tak, aby více odpovídala správní praxi.

[4] Stěžovatel podal proti rozhodnutí o odvolání správní žalobu. Tu však městský soud v Praze zamítl a dal za pravdu žalovanému ministerstvu. Správní orgány podle městského soudu řádně podložily svá skutková zjištění svědeckými výpověďmi. Ty proběhly podle zákona, jejich obsah byl konzistentní, a tak přesvědčivě prokázaly skutkový stav. Stěžovatel proti svědeckým výpovědím argumentoval jen domněnkami o jejich nevěrohodnosti; sám se ale výpovědi neúčastnil, i když mohl. Závěr o požadované ceně 500 Kč posílilo podle městského soudu i nastavení displeje taxametru, který údajně za desetinnou čárkou ukazoval pouze desetiny. Pokud byla desetinná čárka hůře viditelná, mohla být částka „50,0“ snadno zaměněna za „500“. Další důkazní návrhy stěžovatele (jeho výslech, ohledání taxametru) byly nadbytečné, neboť správní orgány dostatečně zjistily skutkový stav. Městský soud dále zdůraznil, že stěžovatel nebyl potrestán za špatnou obsluhu taxametru, ale za to, že nezaznamenal řádný průběh přepravy. Kontrola byla zahájena v souladu se zákonem na základě podnětu v oznámeních o přepravě od cestujících; ti navíc nebyli povinni se stěžovateli prokazovat pověřením ke kontrole či jiným dokladem. Nakonec podle městského soudu nemůže stěžovatel důvodně namítat likvidační povahu pokuty, neboť neprokázal svou majetkovou situaci.

II. Kasační řízení

[5] Stěžovatel podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. Vytkl městskému soudu, že vycházel ze skutkové podstaty, která nemá oporu ve spisech. Skutková podstata přestupku podle § 35 odst. 2 písm. r) zákona o silniční dopravě totiž předpokládá, že řidič neobsluhoval řádně taxametr a současně nezaznamenal skutečný průběh jízdy. Stěžovatel však taxametr obsluhoval řádně, a tak nenaplnil celou skutkovou podstatu; proto nemohl přestupek spáchat. Stěžovatel dále nesouhlasil se závěry městského soudu o zjištění skutkového stavu, o kontrolní jízdě a o výši pokuty (tyto kasační námitky jsou obsahově shodné se žalobními námitkami).

[6] Ministerstvo ke kasačním námitkám vyslovilo názor, že řidič neobsluhuje taxametr řádně pokaždé, když nezaznamená skutečný průběh přepravy. Pokud stěžovatel požadoval vyšší cenu přepravy, než byla evidována v taxametr a vytištěna na dokladu o zaplacení, znamená to, že nezaznamenal skutečný průběh přepravy a naplnil spornou skutkovou podstatu. V ostatních kasačních námitkách se ministerstvo ztotožnilo s posouzením městského soudu.

III. Právní hodnocení

[7] Kasační stížnost je důvodná.

pokračování

[8] Dopravci taxislužby uloží dopravní úřad, orgán kraje v přenesené působnosti nebo Ministerstvo dopravy pokutu 500 000 Kč, pokud nezajistí, aby řidič při provozování taxislužby:

- obsluhoval řádně taxametr ve vozidle a zajistil zaznamenání skutečného průběhu přepravy [§ 35 odst. 2 písm. r) zákona o silničním provozu ve znění do 30. 9. 2020];
- vydal cestujícímu doklad o zaplacení jízdného pořízený jako výstup z tiskárny taxametru [§ 35 odst. 2 písm. t) zákona o silničním provozu ve znění do 3. 10. 2017].

[9] Před zahájením kontroly může kontrolní orgán provést úkony, aby posoudil, zda zahájí kontrolu, či nikoliv [§ 3 odst. 1 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád)].

Byl řádně zjištěn skutkový stav?

[10] NSS posoudil dokazování provedené správními orgány a dospěl stejně jako městský soud k závěru, že vedlo ke zjištění skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Všechna čtyři oznámení o poskytnuté přepravě, kontrolní protokol i veškeré svědecké výpovědi shodně prokázaly, že stěžovatel za poskytnutou přepravu požadoval částku 500 Kč; že mu cestující tuto částku zaplatili; a že jim vydal namísto dokladu o zaplacení jízdného (výstupu z tiskárny taxametru) jen nevyplněný daňový doklad. Navíc výstup z tiskárny taxametru předložený stěžovatelem prokázal, že v taxamtru byla zaznamenána cena přepravy ve výši jen 50 Kč.

[11] Stěžovatel poukázal na rozsudky městského soudu ze dne 1. 9. 2017, čj. 3 Af 5/2015 - 60; a ze dne 31. 7. 2018, čj. 4 A 49/2015 - 63. Jejich závěry o nutnosti dokazovat jinými důkazními prostředky než výpovědí svědka však nejsou v projednávané věci přiléhavé, neboť výpovědi svědků (na rozdíl od uvedených případů) objektivně prokázaly skutkový stav. Obecně totiž platí, že informace od cestujících mohou být dostatečným podkladem pro uložení sankce (srov. rozsudek NSS ze dne 2. 11. 2005, čj. 2 Afs 104/2005 - 81, č. 1083/2007 Sb. NSS). Krom toho stěžovatelovy nepodložené domněnky (že jsou cestující nevěrohodní, protože pracují pro magistrát; že si příliš dobře pamatovali detaily přepravy) nemají vliv na důkazní hodnotu svědeckých výpovědí. Výslech stěžovatele či ohledání taxametru by nevedly ke zjištění stavu věci podstatného pro toto řízení, a proto je správní orgány neprovedly, což ministerstvo dostatečně zdůvodnilo na straně 6 svého rozhodnutí. Zhoršenou viditelností desetinné čárky či nastavením displeje taxametru nelze podle NSS argumentovat, neboť tyto skutečnosti nemají oporu ve správním spisu; jsou pouhou spekulací správních orgánů (jak ostatně samo ministerstvo uvedlo ve svém rozhodnutí). Tyto spekulativní úvahy však nejsou pro řádné zjištění skutkového stavu podstatné.

Naplnil stěžovatel skutkovou podstatu přestupků?

[12] U přestupku podle § 35 odst. 2 písm. t) zákona o silniční dopravě o tom není pochyb. Stěžovatel tu nevznáší žádné právní námitky (námitky nesprávné právní kvalifikace), jen zpochybňuje skutková zjištění, věrohodnost svědků a pravdivost svědeckých výpovědí. Tyto námitky ale nemohou obstát. NSS má ve shodě s ostatními orgány za prokázané, že cestující o doklad žádali a stěžovatel jim ho nevydal.

[13] NSS však dává stěžovateli za pravdu, pokud jde o přestupek podle § 35 odst. 2 písm. r) zákona o silniční dopravě.

[14] Aby stěžovatel naplnil svým jednáním skutkovou podstatu tohoto přestupku, musí svým jednáním způsobit nedostatky v obsluze taxametru, které se projeví v nevyhovujícím záznamu o přepravě. Ministerstvo i městský soud se mylí v tom, že snad vykládané ustanovení

obsahuje dvě varianty jedné skutkové podstaty, které se mohou uplatnit nezávisle na sobě. Pokud by tomu tak bylo, použil by zákonodárce nikoli spojku „a“ (*obsluhoval řádně taxametr ve vozidle a zajistil zaznamenání skutečného průběhu přepravy*), ale spojku „nebo“ [jako např. v písmenech e), h) či y) ustanovení § 35 odst. 2 v rozhodném znění]. Sporná skutková podstata je ale formulována legislativně jednoznačně: skutkovou podstatu utvářejí obě jednání současně, zaznamenání skutečného průběhu přepravy je tu v příčinné souvislosti s řádnou obsluhou taxametru.

[15] Při správné obsluze taxametru řidič řádně přepíná pracovní polohy taxametru podle toho, v jaké fázi přepravy se nachází (§ 14 vyhlášky Ministerstva dopravy a spojů č. 478/2000 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě), a tak zajistí záznam skutečného průběhu přepravy (kdy jízda začala, ve kterém místě, jak dlouhá byla trasa, kdy a kde jízda skončila). NSS na základě skutkových zjištění zachycených ve správním spisu dospěl k závěru, že stěžovatel obsluhoval taxametr řádně, což ostatně připouštějí i správní orgány. Ony to však chápou tak, že v této části skutkové podstaty bylo řízení zastaveno, kdežto naplnění druhé části (*zaznamenání skutečného průběhu přepravy*) lze stěžovateli klást za vinu.

[16] S tím NSS nesouhlasí. Správní orgány sice správně zjistily skutkový stav, ale nesprávně jej kvalifikovaly jako přestupek podle § 35 odst. 2 písm. r). Jelikož stěžovatel obsluhoval taxametr řádně (opak mu nebyl prokázán), nenaplnilo jeho jednání skutkovou podstatu podle tohoto ustanovení a nemohl se takového přestupku dopustit.

[17] Nadto NSS podotýká, že jednání provozovatelů či řidičů taxislužby, které spočívá v předražení jízdného, je ve správní praxi běžně trestáno podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách. O tom svědčí i dlouhodobá rozhodovací praxe NSS (srov. již citovaný rozsudek č. 1083/2007 Sb. NSS nebo rozsudek ze dne 10. 8. 2011, čj. 1 Afs 40/2011 - 90). Ostatně takto byl v minulosti potrestán i samotný stěžovatel.

[18] V projednávané věci tak ob stojí jen závěr správních orgánů o odpovědnosti za přestupek podle § 35 odst. 2 písm. t) zákona o silniční dopravě, neboť stěžovatel nevydal na žádost cestujících doklad o zaplacení jízdného pořízený jako výstup z tiskárny taxametru. Správní orgány však projednaly oba přestupky ve společném řízení (za oba byl uložen jediný trest), a proto je napadené rozhodnutí ministerstva nezákonně jako celek.

Proběhla kontrolní jízda podle zákona?

[19] NSS se stručně vyjádří i k námitce nezákonného provedení kontrolní jízdy a nezákonného zahájení kontroly. Stěžovatel namítá, že kontrola byla zahájena už kontrolní jízdou; jelikož se cestující neprokázali pověřením ke kontrole, zahájil magistrát kontrolu nezákonně.

[20] Podle NSS mohou osoby přizvané ke kontrole opatřit podklady již před zahájením kontroly (§ 3 odst. 1 kontrolního řádu); při kontrole taxislužby opatří podklady právě při kontrolní jízdě (srov. rozsudek NSS ze dne 18. 7. 2018, čj. 10 As 162/2018 - 30). Kontrolní jízda, při které získal magistrát informace o stěžovatelově nepoctivém jednání, proto nebyla zahájením kontroly, ale jen úkonem k opatření podkladů. Navíc, aby magistrát vůbec mohl získat při jízdě objektivní informace, nemá přepravce vědět, že se jedná o kontrolní jízdu, ani nemá znát přizvané osoby z běžné činnosti. Pokud by se tyto osoby prokazovaly přepravci před provedením kontrolní jízdy, odporovalo by to smyslu zákona a smyslu kontrolní činnosti. Magistrát tak provedl kontrolní jízdu v souladu se zákonem, ačkoli se cestující neprokázali žádným pověřením.

pokračování

IV. Závěr a náklady řízení

[21] NSS shledal kasační stížnost důvodnou, proto napadený rozsudek městského soudu zrušil; současně zrušil i rozhodnutí žalovaného ministerstva, které trpělo stejnou vadou. Ministerstvo je v dalším řízení vázáno právním názorem vysloveným výše. Nebude tedy trestat stěžovatele za přestupek podle § 35 odst. 2 písm. r) zákona o silniční dopravě a výši pokuty přizpůsobí závažnosti zbývajících protiprávních jednání. Protože výše pokuty je otázkou dosud spornou, bylo by předčasné zabývat se námitkou, podle níž byla pokuta uložena v likvidační výši.

[22] Při zrušení nejen soudního, ale i správního rozhodnutí je NSS povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí městského soudu (§ 60 a § 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Náklady řízení o žalobě a náklady řízení o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek a NSS rozhodne o jejich náhradě jediným výrokem. Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vychází soudní řád správní z celkového úspěchu ve věci, který přísluší stěžovateli.

[23] Stěžovatel tak obdrží celkovou náhradu nákladů řízení ve výši 19 200 Kč tvořené těmito částkami:

- soudními poplatky ve výši 9 000 Kč za (3 000 Kč za žalobu, 5 000 Kč za kasační stížnost a 1 000 Kč za návrh na odkladný účinek);
- odměnou advokátce za zastupování v řízení o žalobě, tj. za dva úkony právní služby – převzetí věci a žalobu. Odměna podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátního tarifu) činí 2 x 3 100 Kč [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu]. Ke každému úkonu právní služby je třeba připočíst 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. To činí dohromady 6 800 Kč;
- odměnou advokátce za zastupování v řízení o kasační stížnosti, tj. za jeden úkon právní služby – kasační stížnost, ve výši (3 100 + 300 =) 3 400 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. prosince 2021

Zdeněk Kühn
předseda senátu